

20191261803

МИНИСТЕРСТВО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ

Врз основа на член 128 став 1 алинеја 11 од Законот за полиција („Службен весник на Република Македонија“ бр. 114/06, 6/09, 145/12, 41/14, 33/15, 31/16, 106/16, 120/16, 21/18 и 64/18), министерот за внатрешни работи донесе

УПАТСТВО ЗА НАЧИНОТ НА ВРШЕЊЕ НА ПОЛИГРАФСКОТО ТЕСТИРАЊЕ И СОДРЖИНАТА НА ПИСМЕНАТА СОГЛАСНОСТ ЗА ПРИМЕНА НА ПОЛИГРАФСКАТА ТЕХНИКА

Член 1

Со ова упатство се уредува начинот на вршење на полиграфско тестирање (во натамошниот текст: тестирањето) и содржината на писмената согласност за примена на полиграфската техника.

Член 2

(1) Тестирањето се врши врз основа на барање за полиграфско тестирање на лице доставено од страна на организациски единици во Министерството за внатрешни работи (во натамошниот текст: Министерството) до организациската единица за криминалистичко - технички испитувања и вештачења во Министерството.

(2) Образецот на барањето од ставот (1) на овој член се печати на хартија во бела боја во А4 формат.

(3) Образецот на барањето ги содржи следните податоци:

- назив на организациската единица до која се доставува барањето;
- место за внесување на податоци за лицето, односно лицата за кои се бара да се изврши полиграфско тестирање;
- место за краток опис на кривичното дело, датумот и местото на неговото извршување;
- место за краток опис на настанот;
- опис на службениот материјал кој се испраќа во прилог на барањето;
- име, презиме и контакт телефон на изработувачот на барањето;
- име и презиме на контролорот;
- име и презиме на одобрувачот;
- место за потпис на раководното лице на надлежната организациска единица;

(4) Образецот на барањето од ставот (1) на овој член, е даден во Прилог бр.1, и е составен дел на ова упатство.

Член 3

Тестирање може да се врши и врз основа на наредба за полиграфско тестирање на лице доставена од страна на јавните обвинителства и судовите во Република Северна Македонија до организациската единица за криминалистичко - технички испитувања и вештачења во Министерството.

Член 4

(1) Во прилог на наредбата и барањето за тестирање од членовите 2 и 3 од ова упатство се доставува и целокупниот службен материјал изготвен во врска со стореното кривично дело за кое се врши тестирањето.

(2) Во прилог на барањето за полиграфско тестирање од ставот (1) на овој член, се доставува:

- записник за земање на кривична пријава;
- поднесената кривична пријава против непознат сторител;
- записник за пронајдени траги и предмети;
- фото-албум, скици, и видео записи и
- друг службен материјал во врска со кривичното дело.

Член 5

По поднесување на наредбата или барањето за тестирање од членовите 2 и 3 од ова упатство, од страна на непосредниот раководен работник на надлежната организациска единица во рамки на организациската единица за криминалистичко - технички испитувања и вештачења, се определуваат еден или повеќе испитувачи кои го организираат и планираат тестирањето.

Член 6

Испитувачот/испитувачите од членот 5 од ова упатство, тестирањето го вршат на лице (во натамошниот текст: испитаник), со употреба на инструментална техника за полиграфско тестирање (во натамошниот текст: инструментална техника), заради откривање на сторител на кривично дело.

Член 7

(1) Тестирањето се применува само за конкретно кривично дело, а не за повеќе кривични дела истовремено.

(2) Доколку во исто време има потреба за спроведување на полиграфско тестирање за повеќе кривични дела, приоритет имаат оние кривични дела за кои согласно закон е предвидена потешка казна.

(3) Во случај кога истовремено се бара тестирање за две кривични дела со исти обележја, приоритет има кривичното дело за кое постојат повеќе обележја значајни за изготвување на тестови за испитување.

Член 8

Тестирањето се изведува како примарна мерка, односно истото се презема пред сите останати мерки и активности поврзани со лицето за кое постојат основи за сомневање или основано сомневање за сторено кривично дело.

Член 9

(1) Испитувачот/испитувачите врз основа на спроведената анализа на доставениот службен материјал изготвуваат соодветни тестови за испитување.

(2) Доколку има потреба испитувачот/испитувачите можат да се консултираат со подносителот на наредбата односно барањето за полиграфско тестирање на лице, а по потреба може и да излезат на местото на настанот заради непосредно забележување на одредени околности кои се значајни за изготвување на тестовите за испитување.

Член 10

(1) Пред започнување на тестирањето испитувачот/испитувачите водат разговор со испитаникот за да се утврди дали има сознанија во врска со кривичното дело за кое ќе се врши тестирањето, кои сознанија ги има и од каде ги дознал истите, а истовремено се проверува и неговото алиби.

(2) При водењето на разговорот од ставот (1) на овој член, испитувачот/испитувачите постапуваат согласно правните акти од оваа област притоа почитувајќи ги честа, угледот и личното достоинство на испитаникот.

(3) Испитувачот/испитувачите се обраќаат на испитаникот пристојно, со рамномерен и едноличен глас и на јасен и разбирлив начин му ја соопштуваат причината поради која се бара тестирање и начинот и постапката на спроведување на тестирањето.

Член 11

(1) На испитаникот му се укажува дека тестирањето е доброволно и доколку се согласи со истото, потпишува писмена согласност.

(2) Образецот за писмената согласност од ставот (1) на овој член, се печати на хартија во бела боја во А4 формат.

(3) Образецот ги содржи следните податоци:

- име и презиме на лицето на кое ќе се врши полиграфско тестирање;
- место за наведување на кривичното дело за кое ќе се врши полиграфското тестирање;
- датум и место каде што е дадена согласноста за полиграфско тестирање и
- место за своерачен потпис на давателот на согласноста.

(4) Образецот на писмената согласност од ставот (1) на овој член, е даден во Прилог бр.2, кој е составен дел на ова упатство.

Член 12

(1) По потпишување на согласноста од членот 11 од ова упатство, пред започнување на тестирањето со инструменталната техника, се спроведува разговор со испитаникот при кој му се читаат прашањата од тестот за испитување, со цел да се утврди дали ги разбира.

(2) Траењето на разговорот не е временски ограничено, а за време на неговото спроведување се врши писмено забележување на сите одговори кои ги дава испитаникот, со цел да се изврши споредување на дадените изјави дадени пред и по тестирањето.

(3) Писменото забележување го вршат полициските службеници кои се задолжени за откривање на кривичното дело.

Член 13

(1) По завршувањето на разговорот од членот 12 од ова упатство, испитувачот го започнува тестирањето со приклучување на испитаникот на инструменталната техника и поставување на прашањата од тестот за испитување, со рамномерен и едноличен глас.

(2) Испитувачот/испитувачите го известуваат испитаникот само за причината за спроведување на тестирањето, но не му ги соопштуваат околностите под кои е сторено кривичното дело.

(3) Заради поголема објективност, односно исклучување на можни влијанија на возбуда, нервоза и слично, секој поставен тест за испитување се повторува најмалку два пати, а по изведувањето на секој тест за испитување се прави кратка пауза, по која се продолжува со тестирањето.

(4) Времетраењето на тестирањето не е временски ограничено и зависи од тестовите за испитување кои ќе се спроведат, како и од однесувањето на испитаникот.

Член 14

(1) Тестирањето се врши во посебни простории опремени со инструментална техника.

(2) Во просторијата каде што се спроведува тестирањето присуствуваат само еден испитувач и испитаникот.

(3) По исклучок, ако испитаникот не го разбира јазикот на кој се подготвени прашањата, може да присуствува и преведувач.

(4) Пред почетокот на тестирањето, преведувачот ќе ги преведе прашањата од тестот за испитување кои ќе му бидат поставени на испитаникот и истите му ги поставува со рамномерен и едноличен глас во присуство на испитувачот.

Член 15

При вршење на тестирање, испитувачите меѓусебно соработуваат и си укажуваат заемна стручна и техничка помош заради навремено, целосно и успешно преземање на потребните дејствија и активности.

Член 16

(1) Тестовите за испитување се изготвуваат врз основа на два метода и тоа:

- директен или метод со контролно прашање и
- индиректен или метод врз основа на напнатост.

(2) Прашањата кои се содржани во тестовите за испитување се кратки јасни и разбирливи за испитаникот.

(3) Испитувачот/испитувачите самостојно одлучуваат за бројот и содржината на прашањата во тестот, а по потреба може да се консултираат со подносителот на наредбата или барањето за тестирање на лице.

(4) Покрај тестовите изготвени врз основа на методите од ставот (1) на овој член, при тестирањето може да се применат и визуелен тест, асоцијативен тест, тест за веродостојност на исказ, когнитивен тест и тест по претпоставка.

Член 17

(1) Во случај кога при вршењето на тестирањето испитаникот изразува реакции на одредени прашања, испитувачот може по завршување на тестирањето да води разговор со испитаникот во врска со тие прашања.

(2) Разговорот од ставот (1) на овој член, се спроведува со цел појаснување на изразените реакции кај испитаникот за поставените конкретни прашања од тестовите за испитување, односно добивање на информации за стореното кривично дело кое е предмет на обработката.

Член 18

(1) Испитувачот/испитувачите врз основа на однесувањето на испитаникот за време на тестирањето и анализата на добиените одговори на прашањата поставени за време на тестирањето, оформуваат мислење во врска со испитаникот и неговата поврзаност со конкретното кривично дело.

(2) Мислењето од ставот (1) на овој член, може да биде позитивно или негативно.

(3) Во позитивното мислење се констатира директна или индиректна поврзаност на испитаникот со кривичното дело во врска со кое е извршено тестирањето.

(4) Во негативното мислење се елиминира било каква можност за поврзаност на испитаникот со кривичното дело во врска со кое е извршено тестирањето.

Член 19

(1) Врз основа на мислењето од членот 18 од ова упатство, испитувачот изготвува извештај за полиграфско тестирање.

(2) Извештајот од ставот (1) на овој член, ги содржи следните податоци:

- податоци за подносителот на наредбата или барањето за тестирањето на лице;
- времето и местото на извршување на тестирањето;
- податоци за испитаникот;
- краток опис на стореното кривично дело;
- методот за составување на тестовите за испитување и инструменталната техника која е применета и
- наод и мислење во врска со испитаникот и неговата поврзаност со кривичното дело.

(2) Извештајот за спроведеното тестирање се доставува до подносителот на наредбата или барањето за тестирање на лице.

(3) Извештајот не претставува доказно средство во постапка пред суд, туку истиот претставува ориентационо - елиминациско средство за пронаоѓање на докази и откривање на сторителот на кривичното дело.

Член 20

Ова упатство влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 13.1.1-46761/1
11 јуни 2019 година
Скопје

Министер
за внатрешни работи,
Оливер Спасовски, с.р.

Прилог бр. 1

Република Северна Македонија
Министерство за внатрешни работи

Рег. Бр: _____
_____ година

До

Предмет: Полиграфско тестирање на лице-а, бара.-

Потребно е да извршите полиграфско тестирање на лицето/та:

1. име _____ презиме _____,
татко _____ мајка _____,
роден _____ година, во _____,
адреса на живеење _____,

2. име _____ презиме _____,
татко _____ мајка _____,
роден _____ година, во _____,
адреса на живеење _____,

Во врска со К.Д. _____,
извршено на _____, 20 _____ година,
на ул. _____ бр. _____, во _____,
оштетен _____.

Краток опис на настанот:

Република Северна Македонија

Министерство за внатрешни работи

Во прилог со барањето, во електронска и/или писмена форма, Ви доставуваме и изготвен службен материјал (*записник за поднесена кривична пријава и кривична пријава, записник за пронајдени траги и предмети, изготвен фото-албум, скици, видео запис, поднесен друг службен материјал како и податоци од оперативната и казнената евиденција за лицата за кои се бара да бидат тестирани*)

Изработил (*име и презиме, контакт телефон*):

Контролирал (*име и презиме*):

Одобрил (*име и презиме*):

Потпис на раководно лице

Република Северна Македонија
Министерство за внатрешни работи

СОГЛАСНОСТ

Јас _____
однапред сум запознаен со начинот и целта на полиграфското тестирање и
доброволно се согласувам да бидам тестиран во врска со кривичното дело

_____ година

Потпис
